

שבת פרשת בחוקותי

כ' אייר תשפ"ב

גיליון מס' 18
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

ראש הישיבה

**נקודה מתוך
"לחיות עם פרשת השבוע"**

קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם".
ארץ ישראל שומרת אמונים לעם ישראל ולא נותנת לעמים אחרים
להתיישב בה. גם עם ישראל שומר אמונים לארץ ולא מוצא מנוח
בארצות הגויים.

יש כאן נקודה חיובית בתוך התוכחה. המשמעות העומדת מאחורי
דברים אלה היא: הסגולה. יש כאן ביטוי לסגולתה של ארץ ישראל,
סגולתה של ירושלים וסגולת עם ישראל.

הפרשה כולה עוסקת בבחירתו של האדם. אם נבחר בטוב - יהיה טוב,
ואם נבחר ברע - יהיה רע. אולם לא הכל תלוי בבחירתנו. איננו יכולים
לשנות על ידי הבחירה את המגמה של העולם, את התהליך שלשמו
נבראה הבריאה. יש מגמה ותכלית לעולם - והם יגיעו. "לא איש אל
ויכזב". דבר לא יעצור את העולם מלהגיע לשלמותו.

ארץ ישראל היא ארצו של הקב"ה. הוא בחר בה. גם ירושלים היא
"המקום אשר יבחר ה'", וגם בעם ישראל בחר הקב"ה להיות לו לעם.
הבחירה הזו לא יכולה להשתנות. אם נבחר ברע זה יהיה איום ונורא,
תהיה תוכחה קשה מאוד, אך הסגולה נשארת, והבחירה של הקב"ה
בנו - קיימת לעד.

הברית בין הקב"ה לעם ישראל איננה משתנה, והיא נשארת גם בימי
הגלות והחורבן.

המבט החיובי על התוכחה מדגיש את הסגולה. את הסגולה רואים
בצורה ברורה יותר דווקא בגלות. כשעם ישראל יושב בארצו והכל
מתנהל כשורה - ניתן לחשוב שאנו עם ככל העמים היושבים על
אדמתם. אולם כשאנו מתרחקים מהארץ ויוצאים לגלות, חלילה, ניכר
הקשר האלוקי שיש בין העם לארצו. העם לא שוכח את הארץ והארץ
לא שוכחת את העם. את הקדושה הנצחית של בית המקדש ניתן
לראות כשהמקום שומם - ובכל זאת הקדושה נשארת.

מכאן הבטחון הגדול שלנו כי התיקון השלם יגיע. אין הוא תלוי בנו.
אמנם בבחירתנו אנו יכולים להביא את התיקון בדרך טובה, בלי
עונשים ויסורים, אך עצם התיקון איננו תלוי בנו.

מתוך שיעור שהועבר בתאריך י"ד אייר תשע"ד.
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה.

פרשת התוכחה שנמצאת במרכזה של פרשת בחוקותי, יכולה ללמד
אותנו - דרך דברי חז"ל - איך להביט בעין טובה על כל דבר.

בקריאה פשוטה וגם בקריאה מעמיקה יותר, פרשת התוכחה היא
פרשה מבהילה. הן מבחינת היחס הכמותי בין הברכה לקללה, הן
מבחינת העוצמה של הקללה, הן מבחינת החזרות על ביטויים קשים -
"ויספתי ליסרה אתכם", עלולה להיות לנו תחושה של יאוש.

אולם המבט של חז"ל מראה לנו כיצד הם התבוננו על הפרשה בצורה
חיובית. המבט החיובי לא נועד למזער את ההשפעה של התורה עלינו.
עדיין עלינו להבין שיש לאדם בחירה, ומצבו - ומצב העם כולו - תלוי
בכל אחד ואחד. אם נבחר בטוב - יהיה טוב. מול האויבים, מבחינה
כלכלית, מבחינה דמוגרפית - הכל תלוי בנו, והכל יהיה טוב אם אנו
נבחר בטוב.

אם אתה הולך לשם שמים אחר חוקותיו של הקב"ה - הקב"ה ישפיע
שפע של ברכה וטובה.

מתוך כך נעיין בפסוקים בעיצומה של פרשת התוכחה. פסוקים קשים,
שחז"ל דרשו אותם בנימה חיובית (ויקרא כ"ו, ל"א-ל"ב):

"וְנִתְּתִי אֶת עֲרִיכְם חֲרִיבָה וְהִשְׁמֹתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא אֶרְיֶחַ בְּרִיחַ
נִיהַחְקֶם. וְהִשְׁמֹתִי אֶנִּי אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֲיִבֵיכֶם הַיְשָׁבִים בָּהּ."
ודרשו חכמים (מגילה פ"ג מ"ג):

"והשימותי את מקדשיכם" - קדושתן אף כשהן שוממין".

קדושת ירושלים איננה תלויה בבניינו של בית המקדש. גם בשמונו -
המקום מקודש. בתוך החורבן הקשה נשאר השם "מקדש". אי אפשר
לקחת את הקדושה מהמקום, גם כשמצליחים להחריב את הבית.

דרשה נוספת מביא הרמב"ן (כ"ו, ט"ז):

"כן מה שאמר בכאן 'ושממו עליה אויביכם', היא בשורה טובה מבשרת
בכל הגליות שאין ארצנו מקבלת את אויבינו, וגם זו ראייה גדולה
והבטחה לנו, כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה
ואשר היתה נושבת מעולם והיא חרבה כמוה, כי מאז יצאנו ממנה לא

פינת הילדים

חֵינּוֹת חִפּוּשׁ כְּפִרְשָׁה וּכְרִשׁ"י

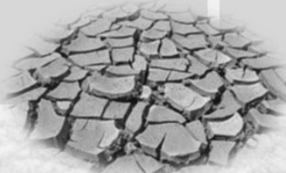
(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא
להרחיב על המושג שמצאתם)

רמזים כְּלוּזֵה הַכּא...

3. מה יכול
להיות טוב
בשממת הארץ?

2. מה ההבדל
בין שמי נחושת
לשמי ברזל?

1. מה נדרש
מהיהודי מתוך
המילים: "ואת
מצוותי
תשמרו"?

**"בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים - בימי כשדים שהעמדתי להם דניאל, חנניה, מישאל ועזריה'
חלק מהברית עם כלל ישראל היא הברית לקיים את חכמי ישראל".**

(הרב אברהם אלקנה שפירא זצ"ל, "אמרי שפר" עמ' קנג)

ישנו מבט חיצוני על המציאות וישנו מבט פנימי. עלינו להביט על התורה, על אנשים, ואף על החיים במבט פנימי, ולראות את הנשמה שמניעה כל דבר במציאות.

בשביל להבין מהי אותה נשמה פנימית נביא לדוגמה את עניין האוכל. דוגמה זו תעזור לנו להבין גם מהי נשמת התורה הבאה לידי ביטוי בתורת הנסתר. בחשיבה של עולם הנגלה אנו נשאל את השאלות: מה מותר לאכול, ומה אסור? מהי ההכנה הנדרשת לאכילה? כיצד אוכלים? ועוד. כך ניתן להגיע למסקנות נימוסיות והלכתיות הקשורות באכילה, כגון ברכה לפני ואחרי האכילה, אכילה באופן נקי ומסודר, הלכות מאכלות אסורות וכו'.

לעומת זאת בחשיבה פנימית של תורת הנסתר אנו נשאל שאלות אחרות: מדוע האדם נברא כיצור אוכל? מה נותנת לאדם האכילה של גדולי הקרקע? מדוע האדם נברא כך שהוא כל יום ויום זקוק להכניס אל גופו דברים מתוך עולם החי והצומח ששביב? ועוד שאלות המחפשות את המבט הנסתר והפנימי על האכילה, וכך המסקנות שנגיע אליהן מתוך שאלות אלו הן מהותיות יותר. תשובת תורת הנסתר תעסוק בכך שאכילתו של האדם מקשרת אותו עם הבריאה כולה, ומרוממת את הבריאה לדרגתו. כשאדם אוכל לחם, הרי שהלחם עבר מדרגת "צמח" לדרגת "מדבר", והוא עילוי. כך מסביר רבי נתן מברסלב את ענין הברכה על האכילה בספר "ליקוטי הלכות" (הלכות ברכת הפירות, הלכה ה'), שהברכה מאפשרת לנפש שיש בצומח ובחי לעלות לדרגת מדבר. כך בכל ענפי התורה והמציאות, ישנו מבט חיצוני הגלוי לנו, ויש מבט

פנימי שבשביל להבין צריך ללמוד מדוע ברא הקב"ה את עולמו כפי שבראו וכיצד מנהיג הקב"ה את העולם. מבט נשמתי-פנימי זה, נותן לנו מענה על הרבה שאלות שיש לנו על המצב במדינה, והתמודדויות רבות נוספות שיש לנו בחיים.

כך גם מבט פנימי על אנשים (ובמיוחד על תלמידים בבית הספר..) יכול לשנות את ההתייחסות אליהם ולהגביה אותם לעשייה ברוכה והצלחה.

הגמרא (שבת דף ל"א ע"א) מספרת על נכרי שעבר מאחורי בית המדרש ושמע את הרב מלמד על הבגדים החשובים של הכהן הגדול והחליט שהוא רוצה להתגייר בשביל להיות כהן גדול. שמאי דחה אותו מיד, והלל הסכים לגיירו. לאחר מכן כשלמד לעומק על כהונה, הבין בעצמו שגור לא יכול להיות כהן ושמה בכל זאת על כך שנהיה יהודי ונכנס תחת כנפי השכינה.

הלל ראה את הנקודה הפנימית. מה האדם הזה באמת רוצה; הוא הבין שיש כאן משהו מעבר לבקשה החיצונית להיות כהן גדול - אדם שעובר מאחורי בית מדרש ושומע מה לומדים בתוכו ואף רוצה לקיים זאת, זהו אדם עם רצון פנימי להתקרב לקב"ה. גם כאן אפוא, טמון סוד חשוב של מבט הרואה את האדם והמציאות מתוך הרצון השורשי ולא מתוך המציאות הנראית לעין בלבד.

עלינו להתחזק בחיפוש ולימוד של המבט הפנימי על המציאות דרך הבנת נשמת התורה הפנימית, בהתאמה לגיל וליכולת האישית של כל אחד.

מעובד מתוך דברי ראש הישיבה

פניני הדף היומי | יבמות דף ע"א ראש הישיבה

אומרת הגמרא: "כל ערל לא יאכל בור", למה לי? בו אינו אוכל, אבל אוכל הוא במצה ומרור. ערל אינו אוכל קרבן פסח, אבל אוכל מצה ומרור. לכאורה קשה - הלא כתב הרמב"ם במפורש שמרור אינו מצוה אלא רק יחד עם קרבן פסח, וכשאין קרבן פסח, כמו בזמננו, אין אכילת מרור מצוה מן התורה. מדוע אם כן ערל שאינו בקרבן פסח אוכל מרור מן התורה? נראה שיש כאן יסוד חשוב בקרבן פסח וביחס הכלל והפרט בישראל; כשיש קרבן פסח לכל ישראל, יש שייכות של הקרבן לכל אחד ואחד בפרט. כל ישראל קשורים לכל קרבן מקרבנות הפסח, שהרי כקרבן ציבור הוא הדוחה שבת וטומאה. לכן כיון שישראל מקריבים קרבן פסח, הדבר משפיע גם על הערל שאינו מקריב, ושייכותו מתבטאת בחיובו לאכול מרור הבא דוקא עם קרבן פסח. אולי זהו עומק הביטוי שערלי ישראל נקראים נימולים (לעניין הנודד מן המולים שאסור בערלי ישראל), שכן יש להם שייכות פנימית לכלל ישראל, והמילה שייכת גם להם. וכל שכן קרבן פסח שיש בו בחינה של קרבן ציבור - משפיע הוא על הערלים להיות מצוים באכילת מרור. לעצם העניין שמרור בא דוקא עם קרבן פסח - עניינו הוא שאין לאכול מרור לבדו. המרירות אסור לייחד לה מקום לעצמה, צריכה היא לבוא יחד עם קרבן פסח ומצה, ואז נהפכת המרירות למתיקות בעזרת השם.

הזיות הנשית שבת בוגרים

בשבת האחרונה, פרשת "בהר", התקיימה שבת בוגרים למחזור כ"ח. שמחנו לפגוש כ-30 משפחות של בוגרים. הבאנו כאן לידי ביטוי כמה מתגובות ותובנות נשות הבוגרים על השבת:

ראשית אומר תודה רבה על שבת נפלאה שהושקעה בה מחשבה עד הפרטים הקטנים. מקבלת פנים שהגענו, ארוחות מכובדות, תפילות בשיתוף תלמידי הישיבה ופעילויות מותאמות לבוגרים, נוער וילדים. אשתף בתובנה שעלתה אצלי לאחר השבת: מעבר למפגש מחודש עם המשפחות, שהיה מאוד מרגש ומסקרן, עלה כאן חיבור בהווה בין עבר לעתיד.

בשיחות במהלך השבת עלתה הרגשה משותפת שהבוגרים יצאו מהחממה לחיים עם אתגרים שונים. זו שבת שבה ניתן לחבר בין היסודות שניטעו בשנות הישיבה לאתגרים כיום, בהדרכת הרבנים והרבנית - זו זכות גדולה. ומעבר לזה, בנינו שהם הדור הבא זכו להרגיש את אוירת הישיבה ולקבל יסודות טובים בשבת. אין מתנה משמעותית יותר מזו. מי ייתן ונזכה להיפגש בשבתות נוספות בישיבה.

21:52

שני הזה עכו

בשבת האחרונה, התארחנו כלנו עם משפחותינו בישיבה בה בעלי למד בצעירותו. הייתה לנו חוויה מיוחדת מאוד. אתחיל מזה שהתרגשתי מעצם ההזמנה. מכך שחשבו עליו, עליו, ושלמרות שעברו כל כך הרבה שנים יש רצון לקשר. נהניתי לראות את האחוזה והחיבור שיש בין חברי שלא התראו כל כך הרבה זמן. הטבעיות שהייתה שם הדביקה גם אותנו הנשים, ומצאתי את עצמי משוחחת בנחת עם נשים שכלל לא הכרתי קודם..

כמו כן, הייתה השקעה גדולה ושימת לב לכל הפרטים הקטנים, החל מכיבוד בחדר וקבלת פנים, ועד שאר המטעמים בצד הקולינרי לאורך השבת.

בנוסף לדאגה לילדים בזמן התוכנית למבוגרים, ויחידות תוכן משמעותיות הרלוונטיות לאנשי משפחה, ומחברות את הלימוד דאו לחיי המעשה של היום..

יצאנו בהרגשה שאנחנו משמעותיים ויקרים למקום, לא סתם מחזור שחלף והמשך הלאה.. אז תודה רבה ובהערכה גדולה, ומחכים כבר לשנה הבאה!

11:33

נריה עליאש כרמי קטיף

איך מסכמים בכמה מילים שבת שיעור במעלות?

ב"ה יש בית, משפחה, ילדים, עבודה - אבל לפעמים האויר נגמר ולא ממש שמים לב שצריך לעצור ולהתמלא מחדש. זו היתה השבת - אויר נקי וטהור לנשימה. היכרות מחודשת עם אנשים יקרים. שיעורים ושיח עם רבני הישיבה (שנתנו לנו את מלוא תשומת הלב שלהם). פעילות מקסימה לילדים וגם הנאה גשמית - לינה נוחה ואוכל מצוי! ארגון שבת עם חשיבה על הפרטים הכי קטנים. היה מושלם.

חזרנו הביתה מוטענים ועם טעם של עוד.

ובנימה קצת יותר אישית - לביל שבת זכינו בעלי ואני לשבת ולשוחח עם הרב והרבנית ויצמן. הוא עם הרב, ואני עם הרבנית. הרבנית שיתפה אותי באתגר שעבר על הישיבה ועליהם בתקופת הקורונה, ושמעה גם על האתגרים שלנו.

אחרי שנתיים, צריך למצוא דרך לחזור ולחיות - שבת הישיבה היתה סיפתח נהדר לחזרה לחיים.

20:52

רונית בליץ מבוא חורון

רמזים לפנות הילדים
 (מזלץ לחדסי מהקשרים לפני שבת):
 1. רשי נו. ג. לזרחבה: ספר "לחות עם פירת השבת", פרשת בחוקות, <https://yesmalot.co.il/6354/>
 ובקישור: <https://yesmalot.co.il/6354/>
 2. רשי"ו, כו. יט.
 3. רשי"ו, כו. יט. לזרחבה ראה במאמר ראשון בעלון זה.